

Asia: VN/670/2026

Tornionjoen kalastussäännön muutostarpeet vuodelle 2026

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjottaa tähän lausuntonne perusteluineen siitä, onko kalastussäännön 16 §:n mukaisesti kalastussääntöä tarpeellista mukauttaa tai siitä poiketa, ottaen huomioon kalakantojen tila.

Ylitornion kunta kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä Tornionjoen kalastussäännön 16 §:n mukaisia, vuoteen 2026 kohdistuvia neuvotteluja varten. Kunta korostaa, että Tornionjoen lohikantaa tulee hoitaa biologisesti kestäväällä tavalla siten, että samalla turvataan jokivarsikuntien asukkaiden kalastusmahdollisuudet, paikallinen elinkeinoelämä ja kalastusmatkailu sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.

Tornionjoki on Ylitornion kunnalle keskeinen luonnonvara, virkistysympäristö ja matkailun vetovoimatekijä, ja kalastussääntelyllä on suoria vaikutuksia alueen elinvoimaan ja yritystoimintaan.

Kalastuslupakiintiöt ja sääntelyn ajoitus:

Ylitornion kunta tuo esiin rakenteellisen haasteen nykyisessä sääntelyjärjestelmässä. Metsähallitus päättää kalastuslupien vuotuisen lupakiintiön jo ennen vuodenvaihdetta, vaikka valtioiden väliset neuvottelut Ruotsin kanssa käydään vasta keväällä. Tämä rajoittaa käytännössä kalastuksen ohjaamista muilla keinoilla kuin saalismäärärajoituksilla.

Kunta katsoo, että Tornionjoen kalastuslupien vuosittainen määrä tulisi päättää vasta valtioiden välisen neuvotteluprosessin jälkeen. Lupakiintiöiden hallinta olisi saalisrajoituksia ennakoivampi ja kokonaisvaltaisempi ohjauskeino, joka mahdollistaisi joustavamman reagoinnin lohikannan tilaan ja tukisi neuvotteluprosessin vaikuttavuutta.

Kalakantojen tila, saalis- ja aikarajoitukset:

Ylitornion kunta tunnistaa aiempina vuosina havaitun heikon lohen nousun, mutta toteaa paikallisten havaintojen ja Luonnonvarakeskuksen vuoden 2025 arvion perusteella lohikannan kehityksen olleen myönteinen. Tämä puoltaa sääntelyn tarkastelua ajantasaisen tiedon pohjalta.

Kunta katsoo, että vuonna 2025 käytössä ollut kahden (2) lohen saalisrajoitus on ollut tarpeettoman rajoittava ja esittää sen poistamista tai maltillista nostamista, mikäli kalakantojen kokonaisarvio sen sallii. Saaliskiintiön kohtuullistaminen tukisi kalastusharrastuksen hyväksyttävyyttä, alueen elinvoimaa ja matkailuelinkeinoa.

Ylitornion kunta suhtautuu varauksellisesti kalastuksen kiinteisiin ajallisiin rajoituksiin. Tornionjoen kalastusolosuhteet vaihtelevat voimakkaasti luonnonolosuhteiden mukaan, minkä vuoksi kalenteriperusteiset aikarajoitukset eivät aina vastaa kalastuksen todellisia vaikutuksia. Sääntelyssä tulisi suosia joustavia ja olosuhteisiin perustuvia ratkaisuja.

Lähtökohtaisesti maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa, että vuonna 2025 sovelletut määräykset ylläpidetään. Lisäksi ministeriö ehdottaa lohisaaliin merkintävelvollisuuden käyttöönottoa jokialueella. Tähän kokonaisuuteen pyydetään ottamaan kantaa:

Ylitornion kunta suhtautuu pääosin myönteisesti lohisaaliin merkintävelvollisuuden käyttöönottoon osana kalastuksen seurantaa ja valvontaa. Järjestelmän tulee kuitenkin olla selkeä, yhdenvertainen ja hallinnollisesti kevyt. Saaliin merkitsemisessä tulee huomioida sekä kidusmerkkien jakelun käytännön toteutus että kalastajien vaihtelevat digitaidot, jotta valvonnan sosiaalinen kestävyys säilyy. Kerättyä tietoa tulee hyödyntää avoimesti kalastussääntelyn kehittämisessä.

Ylitornion kunta katsoo, että Tornionjoen kalastussäännön valtioiden välistä neuvotteluprosessia on kehitettävä pitkäjänteisemmäksi ja ennakoitavammaksi. Neuvotteluissa tulee huomioida kokonaisvaltaisesti lohikannan tilaan vaikuttavat tekijät, mukaan lukien meriolosuhteet ja Itämeren ekologinen tila. Pelkkä jokialueen kalastuksen sääntely ei ole riittävä keino lohikannan turvaamiseksi.

Nykyinen vuotuinen neuvottelukäytäntö luo epävarmuutta erityisesti kalastuselinkeinolle ja heikentää toiminnan pitkäjänteistä suunnittelua. Kunta katsoo, että neuvotteluissa tulisi pyrkiä konsensushakuiseen ja pitkäjänteiseen yhteistyöhön, jossa yhteiset tavoitteet – lohikannan kestävyys, rajajokialueen elinvoima ja kalastuksen sosioekonominen merkitys – asetetaan keskiöön.

Ylitornion kunta kiittää Suomalais-ruotsalaista rajajokikomissiota sen tekemästä työstä Tornionjoen kalastuksen ja rajavesiyhteistyön edistämiseksi ja korostaa komission toiminnan kehittämisen tärkeyttä myös jatkossa.

Miikki Anneli
Ylitornion kunta - Ylitornion kunnanhallitus

